Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. **Dzisiejszy numer zawiera 6 stron druku.** Cena 25 groszy.

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie.

PRENUMERATA:

Miesięcznie	Zł. 1·10
Kwartalnie	Zł. 3·30
Półrocznie	Zł. 6·60
Rocznie	Zł. 13·20
Prenumerata zagraniczna miesięcznie	Zł. 1·50

Konto P. K. O. 410·288.

Redakcja i administracja: ul. Mickiewicza 6. Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 po południu.

Rękopisów nie zwraca się.

OGŁOSZENIA:

Strona	Zł. 200·—
1/2 strony	Zł. 100·—
1/4 "	Zł. 60·—
1/8 "	Zł. 30·—
1/16 "	Zł. 15·—
1/32 "	Zł. 8·—

Przed tekstem 100 proc. drożej. Drobne za słowo 30·—

Rok VI. Tarnów, środa dnia 20-go września 1933 r. Nr. 36

Rok 5693 w historji żydowskiej.

Trudno uwierzyć, że powyższa cyfra określa kończący się obecnie okres roczny. Odnosi się wrażenie, że zaszła tu omyłka o tysiąc lat, że żyjemy w okresie pierwszych wypraw krzyżowych, inkwizycji i auto-da-fe. Widzimy przecież wszystkie te zdarzenia na własne oczy i trudno nam uwierzyć, że dzieje się to w wieku XX., w okresie aeroplanów i radja, w okresie kultury i postępu.

A jednak cyfra powyższa jest ścisła. Obecne Niemcy hitlerowskie przekonywują nas, że historja może się powtórzyć, że brutalność może się stać podstawą państwową, że przez idjotyczną teorję o wyższości i niższości rasowej, jak ongiś przez oszczerstwo o mord rytualny, można sobie zakpić z prymitywnych zasad humanitaryzmu.

A najsmutniejszy w tem jest fakt, że kulturalny świat wcale nie czuje się dotkniętym z powodu cofnięcia go w średniowiecze i uważa Niemcy hitlerowskie za godnego kontrahenta dla prowadzenia różnych pertraktacyj. Zawiera się pakty z tymi, którzy urządzili auto-da-fe. Odbywa się konferencje dyplomatyczne z twórcami obozów koncentracyjnych. Trudno uwierzyć, że to wszystko odbywa się w roku 5693, a nie 4693.

* * *

A jakie jest własne nasze oblicze w dziwnym tym średniowieczno - współczesnym kotle światowym? Czy utrzymaliśmy się na koniecznej wyżynie? Czy staliśmy na wysokości zadań w okresie wstecznictwa i ruiny? Nie. Również kalendarz żydowski wywołuje wrażenie, że zachodzi omyłka o dwa tysiące lat. Żyjemy przecież w atmosferze walk wewnętrznych i rozkawałkowania narodu jak przed dwoma tysiącami lat, kiedy dzięki tej właśnie chorobie narodowej straciliśmy naszą samodzielność narodową. Czy wobec nadchodzącego zniszczenia naród jest bardziej skonsolidowany i zjednoczony, niż podczas klęski z przed dwu tysiący lat? Nie. Te same samobójcze tendencje, ta sama ślepa nienawiść wzajemna w łonie narodu żydowskiego zagrażają naszej egzystencji, jak ongiś przed zburzeniem naszej samodzielności państwowej. Nasuwa się więc pytanie: Dlaczego piszemy obecnie rok 5693, a nie 3828.

* * *

Jeden jedyny jasny promyk przedziera się jednak przez zachmurzony rok w historji żydowskiej. Istnieje jeszcze jeden kąt, który się rozwija i rośnie. Palestyna rozwija się z dnia na dzień. Tam dzieło nasze rośnie i przybiera na sile. Ale niestety i ten kąt nie jest zupełnie czysty od plam. Abstrahując od ogólnej choroby narodowej, od której i Palestyna nie mogła się uchronić, a mianowicie od rozbicia narodowego jiszuwu, abstrahując od walk wewnętrznych, które w Palestynie doprowadziły już nawet do bójek i rozlewu krwi, muszę stwierdzić, że t. zw. prosperity w Palstynie nie jest tworem zbiorowej woli narodowej Żydów, lecz powstała ona dzięki przedsiębiorczości jednostek, które biorą udział w pracy odbudowawczej w Palestynie nie ze względów idealistycznych. A przyczyny ich udziału w tej pracy nie mają nic wspólnego z myślą sjonistyczną. Naród żydowski jako całość w tym roku bardzo mało uczynił dla odbudowy Palestyny. Dochody na fundusze narodowe maleją, a w dziedzinie budowy narodowej niczego nie zdziałano w ciągu całego roku.

Bilans za rok 5693 jest ujemny dla świata kulturalnego wogóle, a dla narodu żydowskiego w szczególności. Wykazuje on wiele pasywów, a bardzo mało aktywów. Miejmy jednak nadzieję, że nadchodzący rok bilans ten wyrówna, że przy zestawieniu następnego bilansu z dumą powiemy: Niema żadnej omyłki kalendarzowej, pisząc rok 5694.

Przeddzień Nowego Roku 5694.

Joachim Neiger.

Żydzi! Obywatele!

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej rozpisał Pożyczkę Wewnętrzną, celem ugruntowania budżetu Państwa i utrzymania równowagi budżetowej.

Ta pokojowa mobilizacja wszystkich sił społecznych Państwa znalazła już silny odzew wśród społeczeństwa żydowskiego.

Acz zubożeni i wycieńczeni ogólnym kryzysem gospodarczym, my Żydzi, jako integralna część Państwa Polskiego, mamy pełne zrozumienie dla konieczności Państwowej i jako współobywatele Państwa poczuwamy się do świętego obowiązku spełnienia naszej powinności obywatelskiej wobec apelu Państwa o pospieszenie z pomocą budżetowi Państwa.

Żydzi!

Złóżmy dowód naszego obywatelskiego stosunku do Państwa, — okażmy swą gotowość do ofiar i poświęceń, gdy Państwo do nas o pomoc się zwraca.

Żydzi! Wzywamy Was do tłumnego i ofiarnego udziału w subskrypcji Pożyczki Narodowej.

KOMITET LOK. ORG. SJON. W TARNOWIE.

Staraniem Komitetu Lokalnego Organizacji Sjonistycznej w Tarnowie odbędzie się w sobotę 23 września 1933 o godz. 8 wieczór w lokalu Organizacji Sjonistycznej przy ul. Mickiewicza 6.

Wielkie Zebranie Obywatelskie

z porządkiem dziennym: **Żydzi a Pożyczka Narodowa**

Między innymi referować będzie delegat Miejscowego Obywatelskiego Komitetu Pożyczki Narodowej.

„Wizo" a kobieta żydowska.

Umieszczając artykuł tow. Emilji Mondscheinowej, zmuszeni jesteśmy podkreślić, że z niektóremi wywodami Szan. Autorki się nie zgadzamy. A ponieważ uważamy, że dyskusja na temat poruszony w niniejszym artykule jest aktualną, bo kwestja ta była tematem obrad VII. światowej konferencji Wiza, przeto w kwestji tej pozwolimy sobie zabrać głos w następnym numerze. **Redakcja.**

Zdawaćby się mogło, że dyskusja nad tem, czy Wizo jest sjonistyczne, jest obecnie zupełnie już nieaktualną. A przecież tak nie jest, ciągle jeszcze próbuje się z nas sjonistek, pracujących w Wizie i dla Wiza, zrobić czarne, jeśli nie parszywe owce. Dlatego — zdaje się — tych kilka słów o Wizie będzie może na czasie.

Uważam, że najlepszą odpowiedzią, najlepszą argumentacją są fakta, są czyny; one mówią wyraźniej i oczywiściej od wszelkich argumentów w dyskusjach. A faktem jest rosnąca stale liczba członkiń Wiza, które biorą czynny, żywy udział w ruchu sjonistycznym, faktem jest rosnące stale sjonizowanie kobiet żydowskich, rosnąca hebraizacja życia naszego. Faktem jest rosnąca intenzywność naszej współpracy dla najważniejszych naszych funduszów dla K. K. L. i K. H. — faktem jest że młodzież wychowana przez nas w „Młodem Wizie", jest stuprocentowo sjonistyczną, że ideowo sprzągnięta jest z dziełem odbudowy Erec, o czem świadczy coraz natarczywsza potrzeba alii i hachszary, coraz głośniejsze o nie wołanie. Czynem, który wyraźnie mówi o naszej pracy sjonistycznej, to rosnące w liczbę i rosnące w znaczenie dla rozwoju życia palestyńskiego — placówki nasze w Erec.

Dla tych, co nie mieli jeszcze czasu, czy ochoty zaznajomić się z działalnością Wiza, powtarzam: Pracę naszą dzielimy na pracę w golusie i pracę odbudowy w Erec. W golusie zadaniem naszem jest budzić i wzmacniać poczucie narodowe kobiety żydowskiej i organizować ją pod sztandarem sjonistycznym. Nasza praca w Erec i dla Erec jest konstruktywna, budująca, a zdobycze nasze tam są bezspornie już wielkie. Tu i tam oprócz zadań czysto sjonistycznych ma Wizo w swoim programie obronę praw ekonomicznych i socjalnych kobiety żydowskiej.

A że obrona naszych praw jest konieczna nawet w łonie organizacji sjonistycznej, o tem świadczyć już może choćby liczba delegatek kobiet na ostatni kongres sjonistyczny. Czy naprawdę wedle statystyki szekli sprzedanych przez kobiety i kobietom, czy naprawdę podług miary pracy naszej, wykonywanej dla KKL. i KH. nie należało się nam inna liczba, jak tylko 13 delegatek na ogólną liczbę 318? Czy jest stan taki sprawiedliwy?

Odpowie na to ktoś może, że wina leży po części w apatji i bierności kobiet żydowskich, które za mało wnoszą ruchu i czynu, za mało aktywności w organizację sjonistyczną. Chcę być ustępliwą i nawet i to przyznam. A więc winną jest apatja i bierność pewnej części społeczeństwa kobiecego; właśnie zadaniem Wiza i ciągłem staraniem jego jest przezwyciężyć tę apatję i zwalczać ją. I właśnie Wizo usilnie i stale stara się o wzbudzenie i podniesienie zainteresowania kobiety żydowskiej dla wszystkich kwestyj narodowych i społecznych w golusie, dla wszystkich zagadnień odbudowy i życia w Palestynie.

Przyjmując nawet fakt małej aktywności znacznej części naszych kobiet, to i tak główna wina leży w braku kontaktu między Wizem a organizacją sjonistyczną. Powodem tego stanu rzeczy jest brak zaufania organizacji sjonistycznej do kobiet, zupełny brak uznania i sprawiedliwej oceny ich pracy i działania ze strony mężczyzn. Nie widzi się, czy może nie chce się widzieć, że zwiększa się stale nasza aktywność w pracy sjonistycznej, że szerzymy hebraizację życia własnego i domów naszych, że rozwijamy i pogłębiamy wiadomości kobiety żydowskiej we wszystkich dziedzinach wiedzy sjonistycznej, w kwestjach kolonizacyjnych, socjalnych i t. d. Zamiast zachęcać nas i pomagać w tem dziele wychowania sjonistycznego kobiety żydowskiej, szuka się plam na słońcu, chce się nas rozbić na grupy polityczne.

Zarzuca się nam ciągle brak politycznego nastawienia, co się najzupełniej z prawdą nie zgadza. Natomiast prawdą jest, że brak jest u nas zgubnego rozpolitykowania, a to chyba grzechem nie jest! Politycznie każda z nas ma możność, ma prawo, a nawet i obowiązek wyżyć się i w miarę sił swoich i umiejętności pracować w tej frakcji politycznej, do której ją jej światopogląd zaprowadzi. Niech towarzysze nasi, którzy chcą nas mieć w swoich szeregach, wzywają nas nietylko wtedy, kiedy trzeba urządzać zbiórki, herbatki, zbierać na ślubach, pisać adresy w czasie wyborów, ale niech nam dadzą głos doradczy i współrozstrzygający we wszystkich postanowieniach i w pracy partyjnej, — wtedy jestem przekonana, że nie będą mieli potrzeby uskarżać się na naszą abstynencję pod względem politycznym.

To wszystko jednak poza ramami organizacji Wiza. Każdemu jednak i każdej, kto nam rozpolitykowanie do Wiza spróbuje przemycać, zawołamy hands of! Mojem zdaniem bowiem nasza solidarna neutralność na terenie samego Wiza jest najlepszem świadectwem naszej dojrzałości społecznej, w niej bowiem leży nasza siła. Ta solidarna apartyjność w łonie Wiza pozwala nam skupić siły nasze dla naszych zadań uświadamiających i wychowawczych, dla prac pozytywnych i konstruktywnych w Erec. To uświadamianie i wychowanie sjonistyczne, tę pracę dla naszych placówek w Palestynie, staranie o ich rozwój i rozbudowę, pracę dla wszystkich celów i funduszów sjonistycznych uważam za nasz pierwszy, kardynalny obowiązek sjonistyczny.

Dlatego zwracam się dzisiaj do ciebie kobieto żydowska, kobieto-sjonistko! Tysiące i tysiące dziewczęt żydowskich widzi jedyną możliwość jakiejś pogodniejszej przyszłości, jedyny cel życia w emigracji do Erec. Katastrofa żydostwa niemieckiego zasiliła te zastępy ofiar kobiecych obecnego kryzysu światowego i ofiar swego żydostwa. Te tysiące sióstr naszych i córek wołą do nas, abyśmy pamiętały, że na nas ciąży obowiązek produktywizacji sił kobiecych, obowiązek takiego wychowania kobiety, by dostosować się mogła do warunków i potrzeb w Erec, by mogła brać **czynny** udział w odbudowie Ojczyzny.

Placówki nasze w Nahalal, Nes - Zionah, Schnuchat -Borochow, Nachlat - Jehuda, Hostel w Tel Awiw, to instrumenta które umożliwiają spełnienie tych palących konieczności. Placówki te czekają i to niecierpliwie na nasze wysiłki, na nasze zasiłki. Wysiłki te w czasach obecnej, ogólnej ciężkiej depresji wymagają wprost heroizmu naszego, ale zdobyć się nań musimy, bo musimy te nasze instrumenta nietylko zachować, ale rozszerzyć i rozbudować.

Dlatego konieczna nam jest jedność, harmonja i solidarność. Zwracamy się więc do wszystkich sjonistek z wezwaniem wstąpienia w nasze szeregi, szeregi Wiza, by zadokumentować waszą wolę, waszą ofiarność w spełnieniu wielkiego dzieła historycznego narodu żydowskiego — dzieła odbudowy Ojczyzny. **Emilja Mondscheinowa.**

Drowi Schwarzbartowi.

W „Hazioni Haklali", organie ogólnych sjonistów w Palestynie czytamy następujący adres hołdowniczy dla tow. Dra I. Schwarzbarta, prezesa Światowego Związku Ogólnych Sjonistów:

„Z dalekiego Sjonu przesyłamy pozdrowienie towarzyskie Drowi I. Schwarzbartowi, prezesowi Światowego Związku Ogólnych Sjonistów. Z jego bowiem inicjatywy powstał nasz Związek i dzięki jego ofiarnym wysiłkom Związek ten istnieje i rozwija się. Z śmiesznemi wprost środkami finansowemi i prawie samotny na posterunku, rozwinął w ciągu ostatnich dwu lat, od czasu powstania Związku, poważną i intenzywną działalność. Dzięki jego nadzwyczajnym wysiłkom, odżył ogólny sjonizm w różnych krajach, on czynił starania o konsolidację ruchu i o skrystalizowanie programu i kierunku.

Jeszcze daleka przed nami droga. Jeszcze wiele lat pracy przejdzie, aż odrodzenie ogólnego sjonizmu będzie zupełne. Ale już dzisiaj odczuwamy potrzebę wyrażenia głębokiego uznania dla prezesa Światowego Związku za jego ofiarność dla wzniosłego dzieła odrodzenia ogólnego sjonizmu. Niechaj wie, że w jego dążeniu i silnej wierze w wielką misję czystego i pełnego sjonizmu, t. j. ogólnego sjonizmu ma za sobą tysiące towarzyszy ze Sjonu".

S. Stendig.

Sprawa poezji polsko-żydowskiej.

(Wobec dyskusji).

I.

Roman Brandstätter poruszył na łamach „Opinji" zagadnienie, które w chwili obecnej zmęczone i stroskane żydostwo polskie mało zajmuje. Niemniej winniśmy się do omówionej sprawy ustosunkować, jakkolwiek czas na dyskusję źle jest dobrany.

Pomijam kwestję nazwy: **poezja polsko-żydowska;** budzi ona niejasności i nieścisłości, albowiem mówi o wiele mniej, aniżeli credo Brandstättera, a pragnę postawić kwestję z umiarem, którego u autora trudno się doszukać. Nie zawsze oddziaływują ciskane gromy, często słowo poważnie i spokojnie wypowiedziane trafia do przekonania głębiej i prędzej. A może istotnie umiar nie daje się połączyć z młodzieńczą werwą? Rzecz atoli, o którą chodzi, w której sami panowie się angażujecie, wymaga bezwzględnie rozwagi i powagi, choć wedle mnie, winien był tak o was, jak i o samej sprawie pisać kto inny.

Trudno mi pojąć, dlaczego i jak p. Br. obwinia **całe** społeczeństwo żydowskie; jak pisać może, że „zasługuje na ciepłe i niezmiernie serdeczne traktowanie ze strony całego społeczeństwa żydowskiego w Polsce". Sjonizm, ruch naprawdę narodowy, nie może się powołać na całe społeczeństwo żydowskie, bo ono jest w silnym stopniu zróżnicowane kulturalnie, politycznie i społecznie. Przecież idea renesansu, którą panowie opiewacie, nie przenikła dotąd do wszystkich odłamów społeczeństwa żydowskiego w Polsce, jakże więc żądacie od społeczeństwa całego, by czytywało waszą poezję, skoro poezja ta jest odrodzeniowa (za taką przynajmniej się podaje), a nie całe społeczeństwo hołduje idei renesansu.

A teraz sprawa językowa. Zdanie, jakoby do mas, nie znających języka hebrajskiego, można było w Polsce trafić „jedynie przez słowo polskie", nie odpowiada prawdzie. Piszę się bowiem w Polsce bardzo wiele po hebrajsku i żydowsku. Żydostwo narodowe, twórcze poetycko i literacko, chcące wyśpiewać hymn pochwalny odrodzenia, szuka raczej ekspresji w języku hebrajskim lub żydowskim, bo tą drogą trafia do szerokich mas naszego i innych krajów diaspory, gdzie dane języki się rozumie. Powiedzmy prawdę: poeci żydowscy, piszący po polsku w duchu narodowym, aczkolwiek służą sprawie narodowej, dźwigają dziś na sobie więcej zadania informujące społeczeństwo nieżydowskie, aniżeli żydowskie, szukające odzwierciedlenia odrodzenia przecież w twórczości językowo żydowskiej. Kto nie rozumie po hebrajsku, a chce mimo to poznać ducha odrodzeniowej twórczości poetyckiej, woli przeczytać np. wiersz Grynberga w przekładzie, bo ta poezja wyrosła i żyła się z ziemią palestyńską. Poezja ta dlatego też bardziej bezpośrednio przemawia do czytelnika, a poeta golusowy, nawet odrodzeniowy, niehebrajski, nie umie odtworzyć bezpośredniości Tur-Malki. Pan Br. przewiduje, że kiedyś poezja jego, pisana po polsku, będzie odległą od społeczeństwa żydowskiego. Słusznie, skoro ono przetka duszę swą palestynizmem i odrodzeniem zupełnem, będzie ono czytywało wiersze tylko palestyńskie w oryginale, a nawet w przekładzie, ale palestyńskie. Poezja ta będzie bowiem „kością z kości" odrodzonego Żyda Erec.

Wielką oczywiście jest zasługa grupki poetów polsko-żydowskich opiewanie naszego odrodzenia po polsku. Nie twierdzę, że poezji tej nie czytają rzesze żydowskie, ale niesłusznem jest twierdzenie, jakoby zasługą tych poetów było, że nie poszli drogą Feldmana czy Klaczki lub Tuwima. Tamci żyli w warunkach odmiennych, a dziś drogi innej niema — albo pójście drogą Tuwima lub Belmonta, albo pozostanie przy żydostwie. A kto przy żydostwie pozostaje, musi nasiąknąć ideą renesansu, chyba że od niej jest odległy. Wtenczas albo nie pisze po polsku, albo ucieka od żydostwa.

Nie jest to więc zasługa, ale konieczność i wytwór specyficznych warunków. Obu bogom niepodobna w dzisiejszej rzeczywistości równie dobrze służyć. Zuckerman czy Fleg zrozumieli to, bo zrozumieli rzeczywistość żydowską. I w tym sensie można powiedzieć, że odrodzenie ich stworzyło, nie oni odrodzenie.

Wyłania się pytanie, czy poezja polsko-żydow-

Życzenia Noworoczne.

Wszystkim współpracownikom, abonentom, czytelnikom i towarzyszom składamy serdeczne życzenia noworoczne.
REDAKCJA I ADMINISTRACJA.

Wszystkim towarzyszom i sympatykom składamy serdeczne życzenia noworoczne.
Komitet lokalny organizacji sjońskiej w Tarnowie.

Ktiwa w'chatima towa życzą wszystkim towarzyszom, krewnym i przyjaciołom **J. Neigerowie.**

Towarzyszom i przyjaciołom składają życzenia noworoczne **Dr A. Chomet z żoną.**

Serdeczne życzenia noworoczne wszystkim krewnym i przyjaciołom składają **Wolfowie Spirowie.**

Z okazji Nowego Roku składamy życzenia wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom. **F-ma S. Keller.**

Z okazji Nowego Roku składają serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym
Izak Schönwetter z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Majer Rosenbaum z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **M. Weisberg z żoną.**

Wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne **Lionowie.**

Z okazji Nowego Roku życzymy wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom ktiwa w'chatima towa
Abrahamowie Bursztynowie.

Wszystkim towarzyszom, krewnym i znajomym przesyłamy serdeczne życzenia noworoczne
Hirsch Gersten z żoną.

Wszystkim naszym krewnym i znajomym życzymy dużo szczęścia z okazji Nowego Roku.
Herman Ulman z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym przesyłamy życzenia noworoczne **Chune Fessel z żoną.**

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłamy naszym krewnym i znajomym **Izrael Hönig z żoną.**

Klientom, krewnym i znajomym życzę z okazji Nowego Roku dużo dobrego.
Izrael Osterweil, krawiec męski, Tarnów.

Wszystkim towarzyszom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
Dr Samuel Spann z żoną.

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym towarzyszom, przyjaciołom i znajomym
Dr S. Goldberg z żoną.

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim towarzyszom, krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia
Dr Wolf Schenkel z żoną.

Krewnym, towarzyszom i przyjaciołom składają życzenia noworoczne **Drowie E. Merzowie.**

Towarzyszom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Dr H. Grünberg z żoną.**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Inż. Leuchter z żoną.

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłają swym znajomym i krewnym **Dr W. Muskatenblith z żoną.**

Towarzyszom, przyjaciołom i krewnym życzymy ktiwa w'chatima towa **S. Weintraub z żoną.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom przesyłamy z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia
Gabrjelowie Durstowie.

Dużo szczęścia życzy z okazji Nowego Roku krewnym i przyjaciołom **Salomon Wurzel.**

Z okazji Nowego Roku składamy naszym krewnym i znajomym serdeczne życzenia **Mendel Daar z żoną.**

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku **Hermanowie Fluhrowie.**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym towarzyszom, krewnym i przyjaciołom
Józefowie Heumanowie.

Z okazji Nowego Roku przesyłamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom.
Salomon Klein z żoną.

Swym krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne **Herman Kirsch z żoną.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom przesyłamy życzenia noworoczne **Chaim Klein z żoną.**

Towarzyszom i znajomym składam życzenia z okazji Nowego Roku **Nechemja Katz.**

Towarzyszom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Abraham Spielman z żoną.

Serdeczne życzenia składamy wszystkim kolegom, krewnym i przyjaciołom **Jakób Rubin z żoną.**

Krewnym, znajomym i towarzyszom przesyłamy życzenia noworoczne **Dr Ignacy Fisch z żoną.**

Wszystkim krewnym, towarzyszom i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dr J. Feig z żoną.

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dr Chaim Weiss z żoną.

Krewnym, towarzyszom i przyjaciołom życzą ktiwa w'chatima towa **Wolf Götzer z żoną.**

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia
Dyr. Leopoldowie Schinaglowie.

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Dyr. Koffler z żoną.**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Izak Kirschenbaum z rodziną.

Klienteli, krewnym i przyjaciołom składam serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Leon Rachmil, Skład kapeluszy, Tarnów, Targowa.

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne.
Hirsch Eder z żoną.

Przyjaciołom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dyr. Izydor Eisen z żoną.

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i towarzyszom składamy serdeczne życzenia noworoczne
Dr W. Maschler z żoną.

Wszystkim krewnym, towarzyszom i przyjaciołom przesyłamy życzenia szczęśliwego Nowego Roku
Dr M. Menderer z żoną.

Zarządowi centralnemu, Radzie sportowej ŻTGS. Samson, oraz wszystkim przyjaciołom i znajomym składam z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia
Zygmunt Fenichel.

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim przyjaciołom, towarzyszom i znajomym ktiwa w'chatima towa
Chiel Kurz z żoną.

Towarzyszom, przyjaciołom i znajomym przesyłam serdeczne życzenia noworoczne **Dr Bezalel Speiser.**

Ktiwa w'chatima towa życzą krewnym i znajomym
A. J. Koscher z żoną.

Krewnym, przyjaciołom, znajomym i klientom przesyła życzenia noworoczne
S. Spanauf, skład węgli, Tarnów, Bandrowskiego 6.

Naszym gościom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Hotel i Restauracja „City" Majer Weiss.

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy życzenia noworoczne **Anzelm Feuer z żoną.**

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym życzą ktiwa w'chatima towa **B. Schneider z żoną.**

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłają tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Henrykowie Fluhrowie.

Klientom, krewnym i przyjaciołom przesyła serdeczne życzenia noworoczne
Mojżesz Seiden, krawiec męski, Wałowa 9.

Wszystkim krewnym, towarzyszom i przyjaciołom przesyłamy tą drogą życzenia noworoczne
Szymon Leiner z żoną.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom przesyłamy serdeczne życzenia noworoczne
Stieglitz i Reinhold, Tarnów, Lwowska 4.

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia
I. Lieblich z żoną.

Serdeczne życzenia składamy z okazji Nowego Roku wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
F-ma Szymon i Dawid Seiden.

Z okazji Nowego Roku życzę mojej klienteli i znajomym ktiwa w'chatima towa
J. Sternlicht, skład obuwia.

Z okazji Nowego Roku przesyłam serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym **Grünhutowa.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia noworoczne **Izak Schmidt z żoną.**

Wszystkim krewnym i znajomym życzymy Lszana towa tikatejwu **Maurycy Abend z żoną.**

Gościom, krewnym i znajomym składamy tą drogą życzenia noworoczne **Wolf Taubenfeld z żoną.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Wilhelm Rubin z żoną.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą życzenia noworoczne **Jakób Keil z żoną.**

Z okazji Nowego Roku zasyłają wszystkim krewnym i kolegom serdeczne życzenia **Samuel Beck z żoną.**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym zasyła serdeczne życzenia noworoczne **Dr Leon Maschler.**

Wszystkim naszym krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Aron Taub z żoną.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składam tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Edward Schwager.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom zasyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dr Lampel z żoną.

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim krewnym i przyjaciołom
Dr Emil Fenichel z żoną.

Serdeczne życzenia noworoczne składamy tą drogą wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Dr Goldman z żoną.

Krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Lekarz-dentysta Jakób Wandstein.

Z okazji Nowego Roku zasyłamy serdeczne życzenia noworoczne wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom **Józef Müller z żoną.**

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Abraham Geller z żoną.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Józef Weisberg z żoną.

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym składają życzenia noworoczne **Jakób Zwiebel z żoną.**

Z okazji Nowego Roku życzy swoim krewnym, przyjaciołom i znajomym ktiwa w'chatima towa
Chaim Ehrlich.

Krewnym, przyjaciołom i klientom przesyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Wild i Straus, skład futer.

Wszystkim krewnym, kolegom i znajomym życzy szczęśliwego Nowego Roku **Szymon Reich.**

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym
Artur Volkman z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym przesyłamy tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Mojżesz Fries z żoną.

Szczęśliwego Nowego Roku życzą krewnym i znajomym **Ch. Sz. Korn z żoną.**

Krewnym, przyjaciołom i znajomym przesyłamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Zygmunt Fleischer z żoną.

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składają tą drogą wszystkim krewnym i znajomym
Benjamin Katz z żoną.

Szczęśliwego Nowego Roku życzą krewnym i znajomym **Zygmunt Kerner z żoną.**

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim krewnym i znajomym ktiwa w'chatima towa **Józef Ketz z żoną.**

Wszystkim krewnym i znajomym życzymy Lszana Towa Tikatejwu Samuel Abramowicz z żoną.

Krewnym i przyjaciołom życzą dużo szczęścia z okazji Nowego Roku
Izrael Berkelhamer i Synowie, Krakowska 8.

Wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym składają serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Chanine Braun z żoną.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Dawid Baum z żoną.

Z okazji Nowego Roku życzą swoim krewnym, przyjaciołom i znajomym 'ktiwa w'chatima towa
Benzion Umański z żoną.

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Max i Samuel Dintenfas.

Wszystkim krewnym i znajomym życzą szczęśliwego Nowego Roku **Maurycy Spiro z żoną.**

Z okazji Nowego Roku składamy serdeczne życzenia noworoczne wszystkim krewnym i znajomym
Dawid Götzler z żoną.

Wszystkim krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne **Józef Maschler z żoną.**

Z okazji Nowego Roku przesyłają serdeczne życzenia wszystkim swym krewnym i przyjaciołom
Izrael Reich z żoną.

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim naszym krewnym i znajomym
Majer Holländer z żoną.

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym
Lazar Selinger z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Rubin Wachsman z żoną.

Z okazji Nowego Roku życzą wszystkim klientom, krewnym i znajomym ktiwa w'chatima towa
Salo Rottenberg z żoną.

Krewnym, przyjaciołom i znajomym życzymy szczęśliwego Nowego Roku **Juljusz Steigler z żoną.**

Z okazji Nowego Roku zasyłamy naszym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia noworoczne
Samuel Braun z żoną.

Krewnym i kolegom składam serdeczne życzenia noworoczne **Eljasz Goldfarb.**

Z okazji Nowego Roku przesyłają tą drogą swym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia
Naftali Argand z żoną.

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składamy wszystkim naszym krewnym i przyjaciołom
Mendel Münz z żoną.

Klientom, krewnym i przyjaciołom przesyłają serdeczne życzenia noworoczne **M. Süsser z żoną.**

Szczęśliwego Nowego Roku życzą swym krewnym i znajomym **M. Blumenkranz z żoną.**

Swym krewnym i znajomym składają serdeczne życzenia noworoczne **Herman Mandel z żoną.**

Z okazji Nowego Roku zasyłają swym krewnym i przyjaciołom serdeczne życzenia
Hermanowie Goldsteinowie.

Z okazji Nowego Roku przesyła swym krewnym i przyjaciołom życzenia **Samuel Zins.**

Wszystkim naszym krewnym i znajomym życzymy dużo szczęścia z okazji Nowego Roku
Hugo Spiller z żoną.

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia noworoczne **Herman Berner z żoną.**

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłają swym klientom, krewnym i przyjaciołom
Romanowie Jortnerowie.

Swym krewnym i przyjaciołom składają serdeczne życzenia noworoczne **Oziasz Haut z żoną.**

Ktiwa w'chatima towa życzą swym krewnym i znajomym **Salamon Abramowicz z żoną.**

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składają
Eljasz Steuer z żoną.

Z okazji Nowego Roku przesyłają wszystkim swym krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia
Samuelowie Gelernterowie.

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku przesyłają swym klientom, krewnym i przyjaciołom
Salomon Grün z żoną.

P. T. Klijentom przesyła serdeczne
życzenia noworoczne
Pralnia i farbiarnia
„TĘCZA"
Filja w TARNOWIE, Wałowa 21.
kierownik BERNARD BARON.

Wszystkim naszym klientom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą życzenia noworoczne
Hermanowie Pflanzerowie (fot. „Studio").

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku przesyłają swym klientom, krewnym i przyjaciołom
Samuelowie Feigenbaumowie.

Firma **Maurycy Katz**, skład cerat, linoleum i dywanów przy **ul. Krakowskiej 9**, przesyła serdeczne życzenia noworoczne wszystkim swym klientom

Krewnym, znajomym i klientom przesyłają serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Lissowie, Nowy Świat.

Serdeczne „leszana towa" przesyła towarzyszom krewnym i przyjaciołom **Henryk Holländer** (Lipowa).

Serdeczne życzenia noworoczne przesyła krewnym i przyjaciołom **Samuel Keller z żoną** Żabnieńska 7.

Z okazji Nowego Roku serdeczne życzenia przesyłają swym krewnym, przyjaciołom i znajomym
Pinkas Tryneczer z żoną.

Z okazji Nowego Roku przesyłają serdeczne życzenia swym wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym **Arnold Feld z żoną.**

Firma **Laufer i Schmuckler** przy ul. Wałowej 45 składa serdeczne życzenia noworoczne swym klientom.

Wilhelm Gruszow, skład rowerów i gramofonów przy ul. Wałowej 41, przesyła serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku swym klientom, kolegom i przyjaciołom.

Klientom, krewnym i przyjaciołom składa serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku **Adolf Schiff.**

Serdeczne „leszana towa" życzą swym krewnym i przyjaciołom **Abraham Weinberg z żoną.**

Szanownym swym klientom składa tą drogą serdeczne życzenia noworoczne
Leon Biegeleisen, zakład fryzjerski
Tarnów, ul. Wałowa 25.

Szanownym klientom składam serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
M. Berger, salon damski, Krakowska 16.

Pacjentom, kolegom i krewnym składa serdeczne życzenia noworoczne **M. Messinger**, dentysta.

Z okazji Nowego Roku składam serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym **Kornmehlowa.**

Serdeczne życzenia składamy wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym z okazji Nowego Roku **Herman Wasserman z żoną.**

Szanownym moim klientom składam tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Nusia Kampf, salon mód, Krakowska 20.

Z okazji Rosz Haszanah składamy naszym gościom, krewnym i znajomym serdeczne życzenia ktiwa w'chatima towa **Hotel „Astorja", H. Ladnerowie.**

Wszystkim Klientom składamy serdeczne życzenia noworoczne **Firma Del-Ka**, pl. Sobieskiego.

Z okazji Nowego Roku składamy wszystkim naszym Szan. Klientom serdeczne życzenia
Parowa pralnia „Pedanterja" w Bielsku zastępca S. Plattner, Katedralna 1.

Wszystkim klientom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
H. Holländrowie, zakład jubilerski, Krakowska 11.

Wszystkim naszym klientom składamy z okazji Rosz Haszanah serdeczne życzenia noworoczne
Firma Bata.

Klientom, krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne
J. Jakób
Konces. przedsiębiorstwo elektro-techniczne
Tarnów, Wałowa 27 — tel. 254.

Serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku składamy krewnym i znajomym **Herman Lauterbach z żoną.**

Z okazji Rosz Haszanoh składam serdeczne życzenia krewnym i znajomym **Inż. Oskar Lauterbach.**

Wszystkim krewnym i znajomym składamy tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
J. Feigenbaum z żoną.

Subskrybujcie pożyczkę wewnętrzną Państwa.

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Józef Izraelowicz z żoną.**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym krewnym i znajomym **Izak Friedman z żoną.**

Wszystkim klientom, krewnym i znajomym z okazji Rosz Haszanah składamy serdeczne życzenia
Ch. Wilfowie
Wytwórnia soków i przetworów owocowych
Tarnów, plac Wolności 13.

Krewnym, kolegom i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **Juda Fisch.**

Z okazji Rosz Haszanah składamy naszym klientom krewnym i znajomym serdeczne życzenia noworoczne
S. Rachmilowie, skład kapeluszy, Krakowska 11.

Klientom, krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne
S. Thum („Tumafot")
Skład przyborów fotograficznych, Krakowska 11.

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym klientom, krewnym i znajomym
Zygmunt i Karol Leibel, skład szkła.

Krewnym, znajomym i przyjaciołom składamy serdeczne życzenia noworoczne **Leon Lieberman z żoną.**

Z okazji Nowego Roku składam serdeczne życzenia wszystkim krewnym i znajomym **S. Warenhaupt.**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy wszystkim naszym krewnym i znajomym
Artur Brigg z żoną.

Z okazji Rosz Haszanah składamy krewnym, przyjaciołom i znajomym serdeczne życzenia
Izak Roskes z żoną.

Krewnym, przyjaciołom i znajomym składamy serdeczne życzenia noworoczne **Samuel Jakób z żoną.**

Odbiorcom, krewnym i znajomym składam tą drogą serdeczne życzenia noworoczne **Katznerowa.**

Z okazji Rosz Haszanah składamy naszym krewnym i znajomym życzenia ktiwa w'chatima towa
Józef Geldzähler z żoną.

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia z okazji Rosz Haszanah
Izrael Koch z żoną.

Pacjentom, krewnym i znajomym składam serdeczne życzenia noworoczne **Maurycy Steigler.**

Serdeczne życzenia noworoczne składamy naszym krewnym i znajomym **Artur Dumler z żoną**

Z okazji Rosz Haszanah składamy serdeczne życzenia wszystkim naszym krewnym, przyjaciołom i znajomym **Izak Kohs z żoną.**

Serdeczne życzenia noworoczne przesyłamy wszystkim klientom, krewnym i znajomym **Riemerowie.**

Wszystkim krewnym i znajomym składamy serdeczne życzenia ktiwa w'chatima towa
Mojżesz Schneider z żoną.

Klientom, krewnym i przyjaciołom składamy tą drogą serdeczne życzenia z okazji Nowego Roku
Józefowie Mannowie, skład futer, Rynek 6.

Towar niemiecki ocieka krwią naszych braci!

Podejrzany pośpiech.

Politycy z Agudy tarnowskiej mają jedną „zaletę" — są „naiwni". „Naiwni" w rozumowaniu „naiwni" w taktyce. Ta naiwność ich graniczy wprawdzie z świętoszkostwem, z obłudą, ale na pierwszy rzut oka ma się wrażenie, że agudowcy rolę swoją grają dobrze.

Ostatnią ich blagą, będącą zarazem próbą utrzymania się za wszelką cenę na powierzchni życia politycznego w Tarnowie, to wybory do kahału tarnowskiego. Znanym jest dostatecznie skandal z ułożeniem listy wybrocznej. Agudowcy wiedzieli, jak się „układa" listę wyborczą, za ich wiedzą a napewno i radą opuszczono z listy wyborców kilka tysięcy nazwisk. Zwycięstwo Agudy, liczącej w Tarnowie 28 członków było murowane. Tak chciał ówczesny komisarz kahalny, który wykonywał rozkazy agudowskiego rabina jednego z prowincjonalnych miast Małopolski Zachodniej.

To też nic dziwnego, że Aguda i komisja wyborcza forsowała wybory, że reklamacje załatwiano w sposób zapewniający klice ówczesnej zwycięstwo. Aguda się spieszyła. Kto wie, czy sposobność taka kiedyś się powtórzy.

Ale komisarze kahalni nie mają szczęścia. Rzadko któryś z nich odchodzi na czasie. Przeważnie zostaje „zwolniony".

Zwolniono więc i tego komisarza, który kpił sobie z ludności żydowskiej, z wyborców, z przepisów, z wszystkiego. Nie przewidział, że tak sromotnie złożyć będzie musiał godność, na którą nie zasłużył.

Zdawało się, że czynniki miarodajne chcą raz przeprowadzić czyste wybory do kahału, by zorjentować się co do nastrojów ludności żydowskiej i by przekonać się, kto właściwie tę ludność reprezentuje. Tak się zdawało, bo przecież przerwano czynności wyborcze. Czekaliśmy na zarządzenie ponownego ułożenia listy wyborczej. Aguda zamilkła. Przy czystych wyborach marne są jej widoki. Skompromitowana usunęła się w kąt.

Po krótkim stosunkowo czasie lista wyborcza, zawierająca około 3000 nazwisk, zamiast przeszło 5000, została zatwierdzoną. „Politycy" z Agudy znowu wyleźli ze swych nor. Szanse ich się poprawiły. Teraz to dokładają wszelkich starań, by wybory do kahału jak najprędzej się odbyły, bo to przecież ich lista wyborcza.

Naiwni agudowcy zapominają, że postępowanie reklamacyjne musi być przeprowadzone od początku i że ukonstytuować się musi nowa komisja wyborcza.

Na razie niewiadomo, jaki będzie skład nowej komisji wyborczej i czy nowa komisja wyborcza pójdze w ślady poprzedniej.

A nuże nowa komisja wyborcza będzie czuwała nad tem, by wybory do kahału były czyste?

Co poczną wtedy agudowcy?

Pytanie tylko, czy nowa komisja wyborcza będzie rzeczywiście stała na straży czystości wyborów. Bo w przeciwnym razie pośpiech „naiwnych" agudowców byłby uzasadniony.

Ale na ten wypadek ludność żydowska musiałaby się odpowiednio ustosunkować do wyborów, któreby miały być przeprowadzone na podstawie agudowskiej listy wyborczej. **X.**

Rzemieślnicy bronią się.

Sytuacja rzemieślników pogarsza się z dnia na dzień. Z braku pracy zamyka się masowo warsztaty, a ich właściciele, ongiś dobrze sytuowani, powiększają liczbę bezrobotnych, starających się o dzień pracy przy robotach publicznych lub zakładają sobie „kramy" z owocami lub preclami. A nieliczni rzemieślnicy, którzy swoich warsztatów pracy jeszcze nie zlikwidowali, rozpaczliwie walczą o to, by się utrzymać na powierzchni życia.

Zdawałoby się, że w obliczu tragicznej wprost sytuacji rzemiosła, Izba rzemieślnicza, która podobno została stworzoną, by stała na straży interesów rzemieślnika, rozwinie jakaś działalność, celem ulżenia doli rzemieślnika, że Izba podejmie jakąś akcję dla ochrony rzemieślników przed śmiercią głodową.

Ale nic podobnego. Pod tym względem rzemieślnik wcale nie odczuwa istnienia Izby. Izba nawet nie stara się o usunięcie konkurencji ze strony więźniów, o uzyskanie zezwolenia na otwieranie fryzjerni w niedzielę. Kompletnie nic. Jakby wogóle Izby nie było. A rzemieślnik pozostawiony jest własnemu smutnemu losowi, nie mając znikąd żadnej pomocy.

Ale Izba istnieje dla ściągania podatków od swoich członków. Izba rzemieślnicza w Krakowie kupiła własny dom i ma wielki aparat urzędniczy, a na to trzeba pieniędzy. Izba nie jest skąpa i dla p. sekretarza wyasygnowano na rok 1932 kwotę 21.600 zł., na podróże 5600 zł., na reprezentacje 3976 zł. 84 gr., członkom Izby z prowincji przybywającym do Krakowa na posiedzenia płaci po 34 zł. dziennie. Nic więc dziwnego, że taka rozrzutna gospodarka spowodowała deficyt w kwocie 51.754 zł. 13 gr. Dla pokrycia tych wydatków i deficytu Izba stwarza sobie różne źródła dochodowe. Kozłem ofiarnym oczywiście jest zawsze nędzny, obdarty i wygłodniały rzemieślnik.

Celem przysporzenia sobie dochodów, Izba rzemieślnicza w Krakowie przed dwoma laty zarządziła pod groźbą utraty prawa wykonywania zawodu, że każdy rzemieślnik musi wykupić dyplom za 50 zł. Powstało zamieszanie wśród rzemieślników. Niektórzy odjęli sobie od ust i zapłacili. Niektórzy zaś protestowali i zwrócili się z zażaleniem do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, które zarządzenie to, jako sprzeczne z ustawą, uchyliło.

W zeszłym roku znów Izba wymierzyła wszystkim rzemieślnikom „jednorazowy" podatek w wysokości od 12 do 50 zł. Biedni rzemieślnicy musieli płacić. Od ust sobie odbierali i płacili, a oporni musieli jeszcze płacić i koszta egzekucyjne.

„Jednorazowy" ten podatek powtarza się i w tym roku, gdyż deficyt wciąż jest. A Izba zamiast zredukować swoje wydatki, zmniejszyć płace i wydatki reprezentacyjne, przekroczyła jeszcze preliminarz budżetowy o około 9000 zł. I ostatnio doręczono wszystkim rzemieślnikom czeki na zapłatę tego „jednorazowego" podatku. A przy wymiarze i ściąganiu podatku Izba nie zna pardonu. Doręczono takie nakazy nawet takim, którzy zawodu nie wykonują lub pracują w charakterze czeladników u innych majstrów. A jeżeli taki „samodzielny" majster nie zapłaci — odrazu egzekucja.

Dla zaprotestowania przeciw tym wymiarom, odbyło się w niedzielę 17 bm. zgromadzenie członków stow. rzemieślników żyd. Jad Charuzim, na którem po referacie prezesa Huttera i obszernej dyskusji uchwalono jednogłośnie zwrócić się do Ministerstwa z prośbą o uchylenie tego zarządzenia Izby w sprawie podatku.

Ale czy to coś pomoże? Przecież istnieje już konkurencyjne „środowisko" rzemieślników żyd. przy BBWR. w Tarnowie, a to środowisko jest tak zatroskane o los biednych rzemieślników żydowskich, że akceptuje wszystkie zarządzenia Izby rzemieślniczej, a nawet je usprawiedliwia, a „opiekuni" tarnowskich rzemieślników żydowskich, zasiadający w Izbie Rzemieślniczej w Krakowie głosowali za nałożeniem tych nadzwyczajnych opłat na rzemieślników, podczas gdy przedstawiciel rzemieślników katolickich p. Grzyb głosował przeciw. **v.**

Zarządowi i Członkom Klubu i Czytelni składają serdeczne życzenia noworoczne

Spielvoglowie.

ska „miała spłomienić odrodzenie". Wiemy pozytywnie, że wywołała je i spłomieniła tylko hebrajska poezja ludowa, a przedewszystkiem żydowska literatura polityczna, pisana w nielicznych językach wielkich skupień żydowskich Europy. Jeden wiersz Bialika więcej zdziałał, aniżeli szereg znanych wierszy niehebrajskich. „Szma" inaczej zapala Żyda, aniżeli „słuchaj": ono skuteczniej go zapala. A co najważniejsze, „szma" to przenika **do ludu**, do mas żydowskich, podczas gdy wiersze w innym pisane języku do rzesz szerokich nie docierają. Lud im nie wierzy. Dla Żyda przeciętnego jest też wiersz niehebrajski wszystkiem innem, tylko nie **jego** wierszem, przytem wiersz hebr. okrąża żydostwo całego świata, zapalając dalekosiężne łuczywo, podczas gdy wiersze inne, nie pomijając nawet żydowskich, mają raczej znaczenie miejscowe, gdzie rozumie się język wiersza.

Powiedzmy dalej, że wiersz zasadniczo działa na starsze społeczeństwo bardzo mało, albo wcale nic. Na młodzież prędzej. Ale czy młodzież czyta poezję polsko-żydowską? W organizacjach politycznych i wychowawczo-skautowych czytuje ona zgoła co innego, nie tę poezję. Broszura Pinskera lub inna, po polsku pisana, a sprawy odrodzenia dotycząca, jest przez tę młodzież rozchwytywana, bo na niej politycznie dojrzewa. W szkole znów czyta poezję inną, a nie polsko-żydowską. Na lekcji języka hebrajskiego poezję hebrajską, w szkole utrakwistycznej i tarbutowej, w szkole jidyszystycznej żydowską, a na lekcji języka polskiego poezję polską. Nawet na kółkach poezji polsko-żydowskiej się nie czytuje, a antologie tej pezji do programu żydowskiej szkoły w Polsce nie należą.

Czy przynosi to młodzieży szkodę duchową? Ze stanowiska wychowawczego, winna — zdaje mi się — młodzież szkoły żydowskiej rozczytywać się w poezji, w narodowym pisanej języku. I — zdaje się — dlatego nie znalazła poezja polsko-żydowska miejsca w programie żydowskiej szkoły w Polsce. Z tego jednak oczywiście nie wynika wcale, że dobra antologja żydowskiej poezji odrodzeniowej, po polsku pisanej, nie powinna dotrzeć do rąk młodzieży. Na taką antologję szkolną jest jednak jeszcze za wcześnie. Zestawimy ją i damy młodzieży nieco później.

Osobiście wogóle mało wierzę w znaczenie poezji w epoce konkretów i życia realnego. Poezja polska np. niema dziś tego wychowawczego zadania, jakie miała w epoce minionej. Tętno życia i twórczości materjalnej usunęło ją na plan dalszy. Tak samo ma się rzecz z nami. Dziś, gdy przytłoczeni jesteśmy ogromem i obuchem wypadków gospodarczych i politycznych w diasporze, gdy w Palestynie wpatrzeni jesteśmy w kwisz i prac rozbudowawczą, wytężamy siłą faktu wysiłki nasze w kierunku pracy konkretnej, pracy dnia powszedniego. Romantyzm naszej sprawy minął, żyjemy w okresie realizmu. Poezja więc niema monopolu na spłomienienie narodowego czynu, albowiem czyn ten wynika z konieczności dziejowej żydostwa, z rzeczywistości jego. Czynu bilujskiego wcale nie poezja wskrzesiła, chaluca dzisiejszego poezja nie stworzyła.

Nie twierdzę, że poezja niema dziś więcej wśród nas miejsca, ale znaczenia, jakie miała, w chwili obecnej nie posiada. To jest fakt. Istotnie, chaluc dziś nie idzie do Erec, bo przejął się ideą odrodzenia w wierszu głoszoną, ale idzie z pobudek zgoła innych, niemniej idealnych. Chaluc więc tworzy poezję, a nie poezja, jak powiedziałem, jego. A to różnica zasadnicza.

Nie wierzę również z tych samych powodów w atmosferę entuzjazmu, jaką stwarza poezja polsko-żydowska, ani w to, że poezja ta porywa nietylko serca żydowskie, ale i rozum. Czas na wiersz jest dziś najmniej dogodny. Awersja od poezji jest wszędzie zresztą faktem. Młodzież np. wprost stroni od wiersza. Społeczeństwo starsze niema również zrozumienia dla piękna i melodji wiersza. Powieść — oto co się czyta szeroko i wszędzie. Dlatego powieściopisarze polsko-żydowscy, opiewający odrodzenie narodowe, więcej niezawodniey zdziałali, niżeli poeci, piszący wiersze (np. „Tirsza" Zimermana).

Brandstätter więc przecenia misję poezji polsko-żydowskiej, znać, że w nierealnym obraca się świecie, a szczególnie mało orjentuje się w procesie życia, zróżnicowania i zainteresowania poszczególnych grup społeczeństwa żydowskiego, młodszego i starszego — nawet w Polsce, pomijając żydostwo światowe, zwłaszcza palestyńskie.

(Dokończenie nastąpi).

Tarnów wobec Pożyczki Narodowej.

Propaganda na rzecz pożyczki narodowej ujętą została w Tarnowie przez Miejscowy Komitet Pożyczki Narodowej, który ukonstytuował się onegdaj. Przewodniczącym Komitetu wybranym został p. Adam Marszałkowicz, prezydent miasta, a zastępcą przewodniczącego wybranym został ks. Dr Michał Rec, prezes Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności, zaś sekretarzem Mgr. Tadeusz Kołodziej, radca Magistratu.

We wtorek dnia 19 bm. odbyło się zebranie Komitetu, na które zaproszono przewodniczących wszystkich organizacyj społecznych w Tarnowie, na którem p. prez. Marszałkowicz omówił plan pracy dla spopularyzowania i przeprowadzenia wśród obywatelstwa tarnowskiego akcji na rzecz Pożyczki Narodowej.

Na zebraniu tem był też reprezentowany Komitet lokalny organizacji sjonistycznej.

Na środę dnia 27 bm. uchwalił Komitet zwołać ogólne zebranie obywatelskie do sali Sokoła I.

Komitet uchwalił następnie zwrócić się do wszystkich firm, by w sklepach na wystawach umieściły wywieszki, zawierające krótkie hasła propagandowe odnośnie do pożyczki. Uchwalono wezwać kina do zamieszczenia reklam świetlnych o treści propagandowej, następnie rozwiesić na ul. Krakowskiej transparenty, dalej wezwać społeczeństwo do subskrypcji za pomocą afiszów, oraz ogłoszeń w miejscowych dziennikach.

Wreszcie uchwalono powołać straż obywatelską dla kontrolowania, czy każdy obywatel w dniach od 28 września do 7 października b. r. obowiązek swój spełnił.

Ochronka żydowska. Dochód ze zbiórki ulicznej, urządzonej na rzecz Ochronki Żydowskiej w dniu 22 sierpnia br., wynosił 129 zł. 48 gr.

Praktyki cmentarne.

Kilkakrotnie pisaliśmy już o praktykach i stosunkach, panujących w stowarzyszeniu „Nosej Hamitah", którego zarząd uchyla się od przeprowadzenia wyborów z obawy przed utratą stanowisk, dających dość często smaczny kęs i kieliszek czystej... Stowarzyszenie to ma niby bezpłatnie zajmować się przeniesieniem zwłok na cmentarz, ale faktycznie pobiera się wysokie opłaty. Na kieliszek zawsze musi być. Bez kieliszka nie opłaca się.

Ostatnio zdarzył się następujący wypadek. Umarła jakaś biedna kobieta. Na pogrzeb przyjechał syn z Berlina. Panowie ze stow. Nosej Hamitah domagali się kilkudziesięciu złotych tytułem zapłaty za przeniesienie zwłok.

Skoro syn zmarłej, który przybył z Niemiec, oświadczył, że kwoty nie może złożyć, gdyż został ostatnio zupełnie zruinowany przez hitlerowców, panowie ze stow. Nosej Hamitah zostawili zwłoki i odeszli, oświadczając, że bez złożenia żądanej kwoty pogrzeb nie odbędzie się.

Ale jak już wiadomo, grupa obywateli niezadowolona z praktyk i gospodarki obecnego zarządu stow. Nosej Hamitah, wystąpiła z tegoż stowarzyszenia i zakupiwszy wszelkie potrzebne przybory, zajmuje się zupełnie bezpłatnie przeniesieniem zwłok.

Ta to grupa, dowiedziawszy się o żądaniu zarządu stow. Nosej Hamitah, przeniosła zwłoki owej kobiety na cmentarz. Ale tu stało się coś nieprzewidzianego.

Pan Postrong, który zarządza z ramienia kahału cmentarzem, a który poprzednio już wydał pisemnie pozwolenie na udzielenie grobu, nagle — zdaje się za namową panów ze stow. Nosej Hamitah — swoje pozwolenie cofnął.

Dopiero po usilnych staraniach, kilka godzin trwających, zmarłą kobietę pogrzebano.

Pytamy się więc: Czy stow. Nosej Hamitah istnieje po to, by utrudniać załatwienie spraw, połączonych z pogrzebem? Czy frymarczenie nad trumną nie jest profanacją zwłok?

Zarząd kahału powinien tę sprawę uporządkować, by takie wypadki się nie powtórzyły. v.

Dział sportowy.

Zawody przyjacielskie.

SKS. Tarnovia — ŻMS. 5 : 3 (2 : 2). Do pauzy ŻMS. jest równorzędnym przeciwnikiem, po pauzie inicjatywę obejmuje Tarnovia i zdobywa z łatwością dalsze 3 bramki. Obie drużyny wystąpiły w rezerwowych składach. Sędziował p. Kulczyk.

Mistrz. rezerw.

WKS. 16 p. p. — ŻMS. 15 : 0. Sędziował p. Bałowski, jak zwykle słabo.

KPW. Metal — TS. Jutrzenka 7 : 3. Sędziował p. Mgr. Griess.

W sobotę i niedzielę odbył się **I. doroczny turniej błyskawiczny,** organizowany przez T. S. Tempo o nagrodę wędrowną we wszystkich konkurencjach gier sportowych na boisku Tarnovii.

Ćwierć finały:

Szczypiórniak.

Tempo — Jutrzenka 5 : 2. Sędzia p. Friess.

Sokół — Metal 3 : 1. Sędzia p. Grabkowicz.

Koszykówka męska:

Tempo — Samson 4 : 4. Sędzia p. Przybyłówna. Tempo wchodzi do pół finału losowaniem.

Sokół — Metal 9 : 6. Sędzia p. Przybyłówna.

Siatkówka żeńska:

Tempo — Metal 31 : 26 (15 : 8). Sędzia p. Wierzbanowski.

Sokół — Samson 25 : 19 (15 : 4). Sędzia p. Przybyłówna.

Siatkówka męska:

Sokół — Jutrzenka 30 : 9 (15 : 3) Sędzia p. Potępa.

Tempo — Samson 27 : 25 (15 : 11). Sędzia p. Milówka.

Hazena.

Jutrzenka — Metal 2 : 1. Sędzia p. Grabkowicz

Samson — Tempo 2 : 1. Sędzia p. Wierzbanowski bez pojęcia.

Pół finały:

Szczypiórniak.

Sokół — Samson 3 : 1. Sędzia p. Wierzbanowski źle i stronniczo dla Sokoła.

Hazena.

Samson — Sokół 1 : 0. Sędzia p. Grabkowicz.

Siatkówka żeńska.

Tempo — Jutrzenka 30 : 4 (15 : 1). Sędzia p. Potępa.

Siatkówka męska:

Metal — Sokół 26 : 26 do finału wszedł Metal losowaniem. Sędzia p. Frączkiewicz b. dobrze.

Finały:

Hazena.

Jutrzenka — Samson 3 : 0. Samson wystąpił w rezerwowym składzie bez Wildówny i Buchówny. Dwa karne nie zostały przez Samson wykorzystane. Sędzia p. kpt. Frączkiewicz b. dobrze.

Siatkówka żeńska.

Tempo — Sokół 2 : 1. Sędzia p. Przybyłówna.

Siatkówka męska:

Tempo — Metal 2 : 0. Sędzia p. Przybyłówna.

Koszykówka.

Tempo — Sokół 14 : 9. Sędzia p. Sterniczuk.

Szczypiórniak.

Tempo Sokół 3 : 3. Sędzia p. kpt. Frączkiewicz. Zwycięstwo Tempa przez losowanie.

Pierwsze miejsce w turnieju zdobywa Tempo.

Komunikaty.

Zbiórka uliczna, urządzona dnia 8 września br. przez Stow. Żyd. Słuch. U. J. „Ognisko", Koło w Tarnowie, przyniosła czystego dochodu 271 zł. Kwota powyższa została, zgodnie ze statutem, zużyta na urządzenie kolonji wypoczynkowej i taniej kuchni dla akademików.

Stow. Żyd. Słuch. U. J. „Ognisko" zaprasza członków - założycieli Koła oraz członków zwyczajnych na doroczne Walne Zgromadzenie, które odbędzie się w sali Żyd. Gminy Wyzn. w niedzielę 24 bm. Porządek dzienny ogłoszono w komunikatach, umieszczonych w wystawach sklepowych. Wstęp na W. Z. mają członkowie zwyczajni, zaopatrzeni w legitymacje, które można wykupić u kol. Tobjasza Weissmana, Bandrowskiego 12.

Bnej Sjon urządza w sobotę 23 bm. o godz. 5 popoł. w lokalu org. sjon. Mickiewicza 6 wspólną pogadankę dla członków Bnej Sjonu i Młodego Wiza.

Bnej Sjon. Poniedziałek 25 bm.: Seminarjum historji sjonizmu, część I., prowadzi tow. Lauterbach.

Wtorek 26 bm.: Seminarjum historji sjonizmu, część II., prowadzi tow. Bienenstock.

Środa 27 bm.: Palestynografja, prowadzi tow. Koscherówna.

Czwartek 28 bm.: Aktualja sjonistyczne, prowadzi tow. Mann.

Początek seminarjów o godz. 8 wieczór.

Sprawa ryczałtu podatku obrotowego.

Pobieranie podatku obrotowego od mniejszych przedsiębiorstw oparte jest na rozporządzeniu ministra skarbu, przewidującem obliczanie ryczałtowe tego podatku na zasadzie obrotów przeciętnych uzyskanych w latach 1928, 1929 i 1930. Z początkiem nowego roku kalendarzowego 1934 nastąpić ma zmiana w obliczaniu tego podatku, przyczem ma również zapaść decyzja ministra, czy tego rodzaju system podatkowy w dalszym ciągu będzie tolerowany. Jak się dowiadujemy, organizacje drobnego przemysłu i handlu wystąpiły do ministerstwa skarbu za utrzymaniem obecnego stanu rzeczy. Chodzi jedynie o zmianę podstaw obliczania ryczałtu. Jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, że obroty we wspomnianych 3 latach nie odpowiadają zupełnie dziś istniejącym warunkom, że wobec tego wymiar oparty na przeciętnej z tych lat byłby niesprawiedliwy i krzywdzący.

Ponieważ przerachowanie wymiaru wymagałoby większej pracy, przeto uważa się za dobre wyjście obniżenie do połowy stawki podatkowej.

Jak się odniesie do tego projektu min. skarbu, wykaże najbliższa przyszłość.

Szerokie kompetencje dla Urzędów Skarb.

Ministerstwo skarbu wydało obecnie okólnik, wprowadzający pewną inowację w urzędach skarbowych. Zgodnie z tą inowacją, kierownicy urzędów zostali upoważnieni m. in. do ograniczenia poborów podatku dochodowego od kwoty, wynikającej z prowizorycznego odwołania, które płatnik wniósł przeciwko wymiarowi podatku. Pozatem nowy okólnik upoważnia prezesów Izb Skarbowych do uchylenia prawomocnych orzeczeń komisyj odwoławczych w wypadkach, gdy zostały podniesione słuszne zarzuty zarówno natury formalnej, jak i materjalnej w skargach płatników do Najwyższego Trybunału, oraz w zażaleniach, wnoszonych przez płatników podatku dochodowego w przewidzianym terminie. Wreszcie okólnik uprawnia prezesów Izb skarbowych do darowania skutków przekroczenia terminu wniesienia odwołań w wypadkach, gdy wniesiono odwołanie po 30-dniowym terminie, oraz do odroczenia na indywidualne prośby terminów składania zeznań o dochodzie zarówno osób fizycznych, jak prawnych na okres czasu, jaki uznaja za wskazane.

Ograniczenie egzekucji podatku obrotowego.

Okólnikiem z dnia 26 lipca 1933 r. L. D. V. 34167/4/33 upoważniło Ministerstwo Skarbu Izby skarbowe oraz Urzędy skarbowe do prowizorycznego ograniczenia egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 do kwot zaproponowanych we wnioskach na odwołania, złożone do wymiarów powyższego podatku, aż do czasu wydania decyzji na te odwołania. Równocześnie z ograniczeniem egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 należy dla przedsiębiorstw opłacających zaliczki na podatek obrotowy za rok 1933 na podstawie obrotów z r. 1932 odpowiednio ograniczyć wysokość zaliczek.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Chaim Friedman.

Drukarnia J. Pisza w Tarnowie.